

„Edinost“

Izaja enkrat na dan, razen sedelj in praznikov, ob 4. uri zvečer.

Naročnina znaša:

za celo leto 34 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 3 kron

Naročnino je plačevati naprej. Na naročnino brez priložene naročnine se uprava ne odira.

Na tobakarnah v Trstu se prodajajo poštne znamke po 6 stotink (3 nč.); v Trstu pa po 8 stotink (4 nč.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi

Na računajo po vratah v petito. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu

„Deutsche Anstalt“.

Zistem, stari avstrijski zistem, se razlikuje vedno bolj. Kakor stoji trdno skala na kršnem Krasu, tako trdno je bilo naše prepričanje že pred dolгим časom, da poznamo ta ljubi avstrijski zistem. Najnovejši časi in dogodki pa nas prepričujejo, da smo se motili v tem trdnem prepričanju svojem. Odurnega, neprijaznega lica je bil ta zistem vsikdar za nas Slované v Avstriji, izlasti pa za nas na Jugu. Jug monarhije je bil sploh beden pastorec vseh avstrijskih vlad. Kakor so ga v obče zanemarjale v gospodarskem pogledu, tako so ga še posebej zanemarjale v kulturnem, političnem in narodnem pogledu, v kolikor žive na tem Jugu Hrvatje in Slovenci. Prav kakor da je ta Jug le nekaka brezpomembna pritlikava monarhija, prav kakor da zemljepisno položeno pokrajino tu na Jugu niti ne prihaja v poštev v razmerju monarhije do vnanjega sveta; prav kakor da narod, ki biva v teh pokrajinah, ni igral nikdar nikake vloge ob epohalnih dogodkih, ki so se vršili med monarhijo in nje sosedih in sicer vsled navskrižja v interesih, političnih in državnopravnih; prav kakor da je to navskrižje nehalo, dočim v resnici obstajeda nes, kakor je obstajalo nekda in vsikdar, ker izvira iz narave in iz zgodovinskih tradicij; prav kakor da so se nositelji zistema zgubili ves zmisel za to, kar je in kar ostane vzlic vsej umetnosti nesrečne diplomacije dunajske, in kakor da so ti »diplomati« uverjeni, da je izključeno za vse večne čase, da bi monarhija zaslala zopet v položaj, v katerem je bila že tolikokrat, ko je morala apelirati na zvestobo in na junastvo naroda naše krvi, ki biva v teh pokrajinah na Jugu!

S kratka, prav kakor da je naš Jug se svojim slovanskim prebivalstvom postal nekaka »quantité négligable« — stvar, katere ne treba poštovati — tako je avstrijski zistem že davno sem uredil svoje postopanje proti nam na Jugu!

In vendar ga še nismo prav poznali, tega zistema! Naše oko ni bilo prodrlo do globine — njega namenov. V noveje čase še le, pod zastavo Koerberjeve — objektivnosti jel je zistem popolnoma snemati krinko. Bržkone se mu zdi, da so dogodki že dozoreli toliko v smeri tega zistema, da si že sme upati na dan se svojimi praviimi cilji in da sme kazati svojo pravo barvo.

In to je barva vsenemške zastave!

PODLISTEK.

Za dežjem solnce sije.

— Povest iz prejšnjih stoletij; prevel Bukovič. —

Taki energiji, takim akcentom ni bilo vajeno markijevo uho. Kakov kontrast med tem, kar je on z vso gotovostjo pričakoval od svoje samosvestnosti, od utisa svoje osebe in svojega — bogatstva, in pa med odgovorom, ki ga je dobil od starega Rodriga! Temeljiteje se ne bi bil pač mogel varati v svojih računih. To je bil zanj grozen poraz! A človek kakoršen je bil markji, ni bil zmožen, da bi se povzpela na tako moralno višino, da bi dostojanstveno prebolel tako lekcijo in s spoznanjem, da je bila lekcija zaslužena v polni meri! In pa da ne bi o tem mislil na — maščevanje.

V markiju je vrela in ni še mogel najti prave besede, da bi odgovoril Rodrigu. V tem pa je poslednji zopet spregovoril:

— Gospod marki! Jaz ne bi hotel, da bi kdo zapuščal mojo hišo ponižan in kompromitiran, ali celo obložen z zaničevanjem.

Do novejših dob, do slavnega vladanja Koerberjevega, smo menili vedno, da naj-gorečnejša želja zistemu je, da bi naši mladini na Jugu infiltriral kolikor le možno tiste nemški pobarvane specifično avstrijske vzgoje! Zato smo menili tudi, da je temu zistemu všeč, da naša mladina pridno zahaja v državne srednje šole z nemškim učnim jezikom. Zato smo tudi državnima srednjima šolama v Trstu pripisovali tako nalogo.

Z narodnega stališča, po principu enakopravnosti, in z ozirom na pedagogične pogoje dobremu napredovanju, moramo seveda najodločneje odklanjati tako nalogo srednjega šolstva. Šolstvo s tako nalogo — če tudi ne izključno — je gola negacija našega nedotakljivega prava do svoje šole in do svoje vzgoje!

Zistem, ki našemu šolstvu usiljuje tako nalogo, je za vsaki narod hudo zlo in mi ga moramo mrziti in ga ne smemo pripoznati nikdar in za nobeno ceno!

In takov se nam je videl ta naš zistem do najnovejših časov! Sedaj pa vemo, da je bila to usodna optična prevara; vemo, da zistem ni tak, kakor se je kazal našim očem, ampak vemo, da je — slabši!

Menili smo bili, da je izlasti naš državni gimnazij v Trstu zavod z nemškim učnim jezikom, a namenjen vsemu prebivalstvu te pokrajine, in prvi vrsti torej Hrvatom in Slovincem ter Italijanom; zavod, ki naj nemški mladini daje vzgojo, kakoršnje si žele krmitelji države. . . .

Danes smo kurirani od te zmote! Danes je ta zavod očiščen od vseh učnih elementov, ki bi utegnili kaliti njegov nemški značaj; danes nam govore gospoda nemški profesorji kar naravnost, da to je nemški zavod, eine deutsche Anstalt, da mi prav za prav nimamo ničesar iskati na tem zavodu! »Wozu drängen Sie sich in diese deutsche Anstalt, gehen Sie nach ihrem Pizin!«

Tako kličejo danes našim mladim! Sedaj vemo torej, da državni gimnazij v Trstu ni zavod, ki ima le nemški učni jezik, a mu je namen služiti avtohtonemu prebivalstvu, ampak da je to eine deutsche Anstalt! Ali ste čuli Hrvatje in Slovenci v teh pokrajinah. Naslov »državni gimnazij« že pravi, da morate tudi vi prispevati za njega vzdrževanje; ali nikar ne silite vanj, ker ste le v nadlego, ker ta zavod ni za vas, ker je »eine deutsche Anstalt« — zavod za Nemce!

Principi in teorije Schönererjeve triumfujejo na vsej črti! C. kr. profesorjem, ime-

Tudi glede vas — da si ste me krvavo ranili v mojem čutstvomstvu se svojimi umazanimi ponudbami — ne bi hotel tega. Zato želim, da nihče ne dozna o tem, kar se je ravno kar godilo med nama! To naj ostane najina tajnost. Najmanje pa bi hotel, da Lavra izve o tem.

Ali marki ni hotel umeti velikodušja, obseženega v ponudbi starega Rodriga. Prepokvarjen je bil, da bi mogel umeti plemenite nagibe v pošteni duši človeški. Zato je odgovoril Rodrigu v tonu, ki ne bi kazal veo globoko indignacijo njegovo zbok tega, da njega, markija P., mečejo moralno čez prag. In pa še ljudje, ki so tako nizko doli pod njim po izobražbi, stanu in po imetju, ljudje, katerim je hotel deliti svoje — milosti:

— Gospod! Tako ne postopajo omikani ljudje! Nasproti človeku, do katerega bi morali gledati z vsem spoštovanjem, tako brezobzirno in brezobrazno postopanje. To je nečuvstvo! V kaj takega so sposobni le ljudje brez vsake socialne uglajenosti. . . .

To je bil tudi dobremu in potrpežljivemu Rodrigu preveč. Zavrnil je predrzneža-

novanim od c. kr. naučne uprave za slavnega Koerberja preslavne — objektivnosti, tem profesorjem sta menda pojma »državno« in »nemško« sinonimna: eno in isto! Tendence naučni upravi torej ni več ta, da naj slovanska mladina zahaja v nemške srednje šole, ampak — da naj sploh ne zahaja v nobene šole. Le tako in nič drugače moramo umeti vse ovire, ki se stavljajo naši mladini na tržaških srednjih šolah. Kar je državno, to je nemško, a v to, kar je nemško, naj ne sili Slovan. . . Tako nam je zistem začel zapirati vrata srednjih šol.

Zistem nam kliče po svojih nemških profesorjih naj se ne silimo v nemške zavode. . . v zavode države. Slovenskih zavodov pa nam noče ista dati!! Ali umejete sedaj, koliko je ura bila! Narod naš naj ne raste le brez narodne višje vzgoje, ampak raste naj — brez vzgoje sploh. Tako še najhitreje vzraste v narod — helotov.

Ali ni res torej, da smo imeli do novijih časov še veliko predobro menenje o tem zistemu, ki je za časa Koerberjeve — objektivnosti jel kazati svojo pravo lice?!!

Politični pregled.

V TRSTU, dne 8. novembra 1901

Državni zbor. Zbornica poslancev. — (Nadaljevanje včerajšnjega brzojavnega poročila). Naučni minister dr. vitez Hartel je v nadaljevanju svojega govora zatrjeval, da se z uvedenjem laških predavanj profesorja Menestrine na univerzi inomostski nikakor ni kvaril prvotni značaj iste, ter da se jedna fakulteta, še manje pa cel kompleks fakultet ne more ustvariti preko noči. V to treba najprej izbor kraja, potem pa zmožnih učnih moči. Da se bo imelo slednje za slučaj potrebe pri rokah, bilo je že pred časom imenovanih nekaj laških vseučilišnih profesorjev na univerzi v Inomostu, katerim se je v poslednjem času pridružil še docent dr. Menestrina. Po tem, ko bi se bilo v nadaljnji bodočnosti spopolnilo število laških profesorjev juridične fakultete, imela bi posvetovanja akademičnih oblastev odločiti, da-li bi bila umestna ustanovitev samostojne laške juridične fakultete na univerzi v Inomostu. Ako se ta namen, kakor kažejo zadnji dogodki, ne posreči, bo vladi dolžnost preskrbeti, da se bodo mogli italijanski visokošolci na drug način nemoteno posvečati študijam na podlagi materinega jezika. Predlog poslanca Bergerja, naj se o tem odgovoru otvori debata, je zbornica odklonila.

načinom, iz katerega je zvenela vsa opravičena nejevolja njegova:

— Jaz da vas ne spoštujem dovolj?! Ali morete vi, ob takem vedenju, po takem atentatu na poštenje poštenih ljudi, sploh še zahtevati kakvega spoštovanja?! Ne morete ga! V opravičeni jezi, ki se me je polastila, je itak trebalo skrajnega samozatajevanja, da nisem — drugače govoril z vami! Med sto njih bi bilo 99 očetov vse drugače postopalo z vami. Marki se je zakrohotal cinično in iz tega krohot je zvenela vsa zloba, vsa brezdušnost demoraliziranega človeka, ki ne priznava nikakega zakona nikake morale.

— Bedasti starec, mislite-li res, da se jaz tako hitro in lahko odrečem naklepom svojim? Le počakajte malo, da se uverite, kako ste se motili! Kmalu izveste, da nikdo ne more nekažnjeno žaliti markija P. . . .

— Sedaj vas pa pozivljam z vso odločnostjo, da zapustite mojo hišo, kajti sicer bom prisiljen storiti z vami, kar zaslužite!

Marki se je zopet zakrohotal cinično in se rogat:

— O da, da, verjamem! Od surovih ljudi je pričakovati vsega!

Železniški minister vitez Wittek je odgovarjal na interpelacijo slov. posl. Pogaznika glede najemanja inozemskih delavcev za kopanje rovov za novo železniško progo karavansko-bohinjske železnice. Minister je rekel, da se je podjetnik kolikor je bilo mogoče držal obveze, da mora najemati po večini domače delavce, da je pa bil vsled pomanjkanja domačih močij in potrebnih zmožnosti primoran najeti tudi delavce iz inozemstva.

Minister za deželno brambo grof Wessersheimb je odgovarjal na interpelacijo slov. Benatti-ja glede postopanja orožništva v Istri in je zatrdil, da je isto v novič dobilo povelje, naj se, kar se tiče narodnostnih razmer vede strogo nepristransko.

Zbornica je vsprejela na to vladno predlogo glede podpor bedo trpečim krajem in nujne predloge, tičeče se bede. Prihodnja seja bo v torek.

O položaju. Visokooficijsna »Wiener Abendpost« priobčuje nastopni komuniké: »Vesti, ki so jih prinesli razni listi o namišljenih pogajanjih radi nadomeščenja gospoda ministra dra. Rezeka s kako drugo osebo, so popolnoma neosnovane.«

Čitatelji vedo že, koliko so vredna taka službena oporekanja. V resnih časih se navadno dementirajo ravno take stvari, ki že jutri stoje pred nami kakor dovršeni čini. To je bilo vendar očitno vsemu svetu, da se glede ministra Rezeka nekaj plete. Kaj hočete več nego to, da isti nekaj dni ni zahajal ni v seje ministerskega sveta ni v državni zbor? In ravno on, ki je sicer jako agilen! Ves svet je vedel in vsi dogodki so govorili o tem, da razmerje njegovo v kabinetu Koerberjevem je postalo težavno; in ker ni več vspeval tam, je bila le naravna posledica temu, ako se mu je skalilo tudi razmerje do zastopa češkega naroda!

Drugo vprašanje je seveda, da-li se še danes misli na nadomeščenje ministra Rezeka z drugo osebo?! »Neue Freie Presse« meni ravno, da je navedeni komuniké v »Wiener Abendpost« le znamenje, da je Rezekova kriza poravnana. Sploh sodijo danes nam došli Koerberju prijazni listi, da se je situacija za njanso na bolje zasukala.

Ti listi poročajo o govoricah v parlamentarnih krogih, da je med vlado in Čehi sklenjeno nekako premirje. Tudi glasovi iz konservativnega veleposestva Češkega sodijo, da se Čehi zadovolje za sedaj z markiranjem svojega ostro opozicijskega stališča in s tem, da so dokazali, da parlamentarna

— Gospod, jaz vam želim srečno pot, da bi vas odslej poti vodile le v take hiše, kjer bodo ljudje na razpolago vašim namenom.

Tako je govoril Rodrigo s povzdignenim glasom.

Marki je zbežal iz sobe. . .

Rodrigo je bil sklenil, da ostane hladen. Ali ni mu bilo mogoče. Prehudo se je čutil zadetega v svojem čutstvomstvu. Vrelo je v njem, ko je videl, kako ga nesramen, neznan človek, katerega je bil vsprejel v svojo hišo z vso gostoljubnostjo, hoče potegniti za seboj v svoje — blato.

No, sedaj se je oddahnil in vesel je bil, da se je grdi gost izgubil iz njegove bližine. Polagoma se je Rodrigo popolnoma umiril.

Na dvorišču je bilo začuti peketanje konjskih kopit. Rodrigo je pristopil k oknu in je videl, kako jeden njegovih hlapcev pripenja tujevo suknjo na sedlo in kako se tujec vpenja na žival. Kar odleglo mu je, ko je tujec odjahal — brez pozdrava in brez besede zahvale za dobljeno gostoljubje. . .

(Pride še).

mašina mora mirovati, ako oni hočejo tako. Pričakovati da je torej, da se bo proračunska razprava normalno razvijala.

Dobro! Ali pa je to že rešenje situacije?! Če je torej tako, da Čehi lahko zaustavijo mašino, kadar hočejo, in če ima dogovor med vlado in Čehi le značaj premirja, potem si je g. Koerber izposloval — kajti premirja se ne sklepajo na dolge dobe — zopet le malo odduška! V mesecu, dveh mesecih mu bo morda zopet primanjkovalo sape. Hipni položaj, kakor se zrcali v razmotrivanjih danes došlih nam listov, je morda takov-le: parcialna ministerska kriza utegne biti poravnana, parlamentarna kriza pa se morda zavleče za nekoliko časa! Ali pa naj politični odnosi trajno ostanejo v tem bolnem mrzličavem stanju?

Za vseučilišče Jugoslovancev. Z Dunaja smo prejeli: Danes, dne 7. t. m. so se sešli slovenski in hrvaški poslanci ter so sklenili, da se v prvi naslednji seji zbornice poslancev stavi nujni predlog, s katerim se e. kr. vlada pozivlja, naj predloži načrt zakona za osnovo vseučilišča za Jugoslovane.

Pri tem se sklicujejo na to, da je že pred več nego 50 leti vlada priznala potrebo slovenske univerze in je ustrojila dve professorski mesti s slovenskim učnim jezikom na pravni fakulteti v Graecu.

Nadalje na to, da je deželni zbor Kranjski že leta 1898. v sprejel sličen predlog in votiral za univerzo v Ljubljani 500.000 kron in da v to svrhu doprinaša tudi mesto Ljubljana.

Konečno na to, da je danes minister nauka izjavil, da hoče vlada poskrbeti, da se bodo Italijani izobraževali v italijanskem jeziku.

A ako velja to za Italijane, katerih je 600.000 tem več mora veljati za Hrvate in Slovence ter Srbe, katerih je 2 milijona v Cislajtlaniji.

Volitve v hrvatski sabor. Dosledaj je imenovanih (kajti o takih »volitvah« bi bilo bedasto govoriti o izvoljenih) 71 poslancev Hedervaryjeve vladne ter izvoljenih 7 kandidatov združene opozicije ter dr. Frank in dr. Mile Starčević od »čistih«. Novoizvoljeni opozicijski poslanci so: kanonik Cvjetko Rubčić (Zagreb III. volilni okraj), dr. Ivan Banjavčić (Karlovac), dr. Šandor pl. Bressytenzsky (Velika Gorica), dr. Božo Vinković (Vojnić), Tuškan (Sisek), Kiepač (Samobor), dr. Marijan Derenčin (Klanjec).

Včerajšnja »Hrvatska« se bavi v uvodnem članku z izidom volitev v hrvatski sabor in meni, da kljub vsem nasilstvom Hedervaryjevega sistema je vnanjemu svetu nemogoče pojmiti, kako da je bilo možno, da je bilo izvoljenih tako pičlo število opozicijskih poslancev, poslancev onih strank, ki se borijo za finančno samostojnost Hrvatske in za pravice hrvatskega jezika, medtem tem ko je bila izvoljena ogromna večina onih kandidatov, ki bodo slepi sluge madjarske volje.

»Hrvatska« pravi, da bo vnanji svet povpraševal: kje je hrvatska inteligenca? Kje je hrvatsko plemstvo, oziroma veleposilstvo? Ali je ono popolnoma izumrlo za svoj narod? In res, nemogoče je izogniti se tem uprašanjem. Mari res misli hrvatsko plemstvo, da je samo za to tu, da verno služi Madjarstvu? Ali je res vsak hrvatski izobraženec pripravljen izdati svoj narod, čim je pristopil prag državne službe? Vzroke, prave vzroke sedanjemu žalostnemu stanju Hrvatov v kraljevini in sploh vseh ostalih Jugoslovancev treba iskati mnogo dalje, treba je iskati v njih zgodovini, ki je mati sedanjemu sistemu. Kdor ne pozna dobro te zgodovine, ne more pojmiti sedanjih odnosov, kdor pa pozna to zgodovino, mu sedanje stanje ni nikaka uganjka temveč le naravna posledica zgodovinskih dogodkov. In zgodovina pravi, da Madjari so se bojevali za-se, Hrvatje pa za — Nemce!

Francozko-turški spor. Caillard je brzojavil iz Mitilene, da je brez nikakega odpora zased davčni urad v Mitilenah. Minister za vnanje stvari, Deleassé, je dovolil Porti primeren termin za odgovor na zahteve, ki jih je stavila Francija. Ko mine ta rok, odpotujejo se poveljniku francoske eskadre, countrearmirala Caillardu, nova navodila. V vsakem slučaju pa ostane eskadra še precej časa v turških vodah. Francozki poslanik v Berlinu, markiz Nonilles, je zagotovil, da Francija ne misli na nikako pridobitev pokrajin. Rusija in Francija ste se baje združili, da se skupno akcijo povzročiti one reforme

v Armeniji, katere je sultan obljubil že v berlinski pogodbi. V bodoči spomladi se baje skliče konferenca velevladi, ki ukrepe potrebuje, da se izvedejo vsa določila berlinske pogodbe. Na Nemškem pa se bojé, da bo Rusija brzkone že pred tem časom in si cer vsled postopanja Francije, morala energično nastopiti v obrambo svojih interesov. Radi tega se z velikim zanimanjem pričakuje nadaljni razvoj tega vprašanja, od katerega je odvisna bodočnost Turčije in Balkana. Na okoliščino francoske vlade, s katero je ta naznanila drugim vlastim svojo akcijo nasproti Turčiji, ni njejda nič prigovarjala ter so iste Franciji jednostavno odgovorile, da so vzele stvar na znanje. Rusija je svetovala Turčiji, naj se uda, da se izogne komplikacijam. Vse vlasti se nasproti sporu vedejo do sedaj popolnoma nevtralne. V Londonu se govori, da misli Rusija zasedi otok Denteropolis, Anglija pa otok Lemnos. V Berlinu se govori, da je Turčija sklenila ugoditi vsem zahtevam Francije in se misli, da je s tem spor poravnat, da si Turčija ni formalno odgovorila na francosko noto. Tudi jedna brzojavka, došla iz Carigrada angleškemu ministerstvu za vnanje stvari v Londonu, potrjuje to vest in dostavlja, da je sultan zaukazal, naj se hitro izpolnijo zahteve francoske vlade.

Tržaške vesti.

Izjava. Prejeli smo in objavljamo:

Velečenjeni gospod urednik! Iz včerajšnje »Edinosti« posnemam, da se je »Slovenski Narod« v nekem članku bavil z mojo malenkostjo.

Ako bi bilo to res, da je ta list glasil slovenske inteligencije na Kranjskem, kakor se večkrat nesramno baha, potem bi morali obupati nad napredkom in bodočnostjo naroda slovenskega.

List, ki tako piše kakor »Slov. Narod«, ki na odkritosrčno, stvarno izjavo — v kateri ni bilo ni sledi kake nasprotnosti proti kakim osebi — odgovarja z anonimnim podlim sumničjem, ne zaslučuje drugega odgovora, nego — preziranje. Zato mislim, gospod urednik, da bo tudi za »Edinost« najbolje, ako se ne spušča v polemiko s takim listom, ker bi si naš list s tem le umazal svoj ugled in bimu to ne večalo časti.

Slovensko inteligencijo na Kranjskem pomilujemo, da se jej tak list usiljuje za glasilo! A narodno-napredna stranka, ki ima toliko vrednih in značajnih mož na svoji strani, se ne sme čuditi, ako vsled pisave svojega glasila zgublja o vsaki volitvi več privržencev in dosledno tudi poslancev.

Gospodom okolo »Slovenskega Naroda« pa bom odgovarjal, kadar bodo svoje ognjusne psovke in podle insinuvacije podpisovali s polnim imenom svojim, kakor tudi jaz s svojim imenom pokrivam svoje izjave. Na polje torej, vredni sluge vrednega gospodarja, da vidimo: kdo je lakaj in kdo je mož!

Dr. Otokar Rybář.

Zopet so mahnil — mimo! Danes si je »Slovenski Narod« zopet privoščil nekoliko cenenih dovtipov na račun g. Podgornika in našega urednika.

Gospod Podgornik ne potrebuje naše obrambe. Znanje njegovo, značaj njegov in pred vsem pa pošteno notorično slovensko rodoljublje njegovo stoji tako visoko, da jih pač ne morejo doseči taki — dovtipi.

Kar se pa tiče Cotičeve osebe, so uredniki »Slovenskega Naroda« prav temeljito mahnil — mimo!

V obrambo resnice konstatujemo, da gospod Podgornik ni pisal našemu uredniku nikakega pisma »kakor nekako prevažno razodevanje«. Res pa je, da je gospod Podgornik dotično pismo pisal odboru polit. društva »Edinost«, da se je odbor posvetoval o njem v daljši seji in da je naložil odborniku Cotiču — naj prečita to pismo na obnem zboru!

Odb. Cotič ni imel nobenega vzroka, da se bi ustregel pozivu odbora; in če ne bi bil on storil tega, bi bil pa kateri, drugi odbornikov! Najmanj pa je zaslužil, da gospodje uredniki »Sl. Naroda« radi tega bričejo norce iz Cotičeve skromne osebe. Ali

gospodje res že ne zmorejo več ni najkrajše polemike brez takih — neslanosti?!

Istotako smešno je, ako hoče »Slovenski Narod« vzbujati domnevanje, kakor da smo hoteli s Podgornikovo izjavo kaj »kvariti« o volitvah na Goriškem. Občni zbor našega društva se je vršil v tem času, ker je prišel čas za to, in brez vsacega ozira, ali so na Goriškem volitve ali ne. A gospod Podgornik je pisal svoje pismo ravno za občni zbor in je torej naravno, da se je prečitelo na obnem zboru.

Ako meni »Slov. Narod«, da stare katoliške in krščansko-socialne stranke na Tirolskem niti papež ni mogel zjediniti, ni to še noben dokaz, da je prepri na Slovenskem brez škode. Ali je »Slovenski Narod« istotako za trdno uverjen, da se rečeni nemški stranki na Tirolskem ne bi ujedinili tudi tedaj, ako bi jima bila ali vera, ali pa narodna ekzistenca tako v nevarnosti, kakor je nam naša narodna ekzistenca?! Bogati, močni in v vsakem pogledu saturirani narodi si lahko dovoljujejo marsikak luksuz! A s tem ni rečeno, da si ga smejo dovoljevati tudi taki manjši narodi, ki si niso utrdili še niti prvotnih pogojev za ekzistenco!

Tega gospodje v Ljubljani nočejo umeti. In če ne bi bil naš domači prepri se svojimi oblikami donesel nikake druge zle posledice, zadoščalo bi že to, da moramo proklinjati tak boj! Nismo proti tekmovalstvu, nismo proti boju med naziranj, ali odločno smo proti oblikam boja, ki zastrupljajo vse in so fakično udušile vse one ideje, katere so dramitelji naroda postavili istemu kakor — trajen, konečen cilj.

Da, da: kdo govori še danes o takih — lapaljah, kakor bi bilo n. pr. združenje Slovencev v jedno administrativno celoto?! Kako naj dela narod uspešno za take cilje, ako mu je vse življenje v takem razsulu, kakor je sedaj življenje nas Slovencev?! Čehi morda niso — prosimo, pa brez zamer — nič slabši politiki nego so gg. v Ljubljani; tudi oni vedo morda nekaj o tem, kaj je polovičarstvo in kaj zahteva zvestoba do načel: vendar ne tirajo tako »s plotov« v blato »plašča skupnih dogovorov«, kakor delajo to gospoda v Ljubljani! Marveč se prav pridno udeležujejo skupnih pogovorov in delajo za koncentracijo moči, ko vidijo, da bodo take koncentracije krvavo potrebovali! Seveda: mi Slovenci smo drugačni kaveljni, nego so Čehi!

Himen. Jutri se poroči gospodj. Valentin Stroj, asistent e. kr. priv. južne železnice v Logatecu, z gospico Emilijo Manzoni. Bilo srečno!

Kaj naj bi pisal? Pišejo nam: Tu in tam srečavam prijatelja, ki me nagovarja, naj kaj pišem, češ: tvoje »spise vse rado čita! Ne vem, je li to resnica, ali ne — ali pa ni morda le — zafrkavanje?!

Kar pa je gotovo, je to, da je od druge strani tudi takih, ki mi grozijo, češ: pusti pero in drži se svoje neizogibne — metle, ker tvoje pero je strup za naše narodne tržaške razmere! Na tem revnem svetu je tudi takih, ki ne morejo trpeti, da bi delavci (in bil tudi narodnjak in poštenjak) sodelovali na narodnem delu! No, teh je (hvala Bogu) le malo in so taki, ki so bili nekoč sami delavci, na kar pa so tekotom časa — pozabili in česar se menda sedaj sramujejo.

Vsem ne more nikdo vstreti; to je že stara stvar. Tako menim, da bo vendar le najbolje, ako poslušam one, ki ne vspodbujajo in vabijo na delo ter preziram one, ki se čutijo v z nemirjenju v svoji — visokosti, ako bi morali delati poleg priprostega moža. Gorjačo, ki so mi jo vrgli pred noge, jim vračam lepo nazaj in ključem z odrešenikom: »Oče odpusti jim, saj ne vedo kaj delajo!«

Midva, gospod urednik, pa se bova čisto srečavala, kakor sva se do sedaj, samo če je to po volji Vam, pred vsem pa: čitateljem vrle »Edinosti«! Smeti pa bova nosila kakor do sedaj na gnojišče!

Metla I.

Razmišljanje delavea. Prejeli smo: Ko sem te dni čital, kako se naši avstrijski Lahi poganjajo, da bi si pridobili laško vseučilišče v Trstu (da si imajo že stolice v laškem jeziku na vseučilišču v Inomostu in morejo na vseučilišču v Graecu polagati izpite v svojem jeziku). Premišljal sem torej to najnovejšo agitacijo in moj priprosti razum mi pravi, da ni izključeno, da je bila vsa ta stvar že zdavnaj dogovorjena in organizirana med Lahi in — Nemci v Inomostu?! Ali oprostite, to je le tako moje menenje.

Nemci bi se radi šopirili sami, oziroma bi radi imeli vsa predavanja izključno le v blaženi nemščini, dočim morajo za sedaj trpeti tudi laščino; Italijani pa hočejo imeti svoje vseučilišče.

Zato je moje skromno menenje to, da se je vsa ta gonja zasnova v lepem bratskem sporazumljenju med liberalnimi Nemci in še bolj liberalnimi Lahi! To menenje moje podpira posebno še ta fakt, da si vzlic vsemu »razburjenju« neprestano delajo poklone in se dozdeva, da so hoteli le vlado spraviti med dva mlinska kamena in izvršiti na njej nasilje.

No, jaz, kakor delavec sem tudi liberalce in privoščam našim Lahom celo in popolno vseučilišče, samo to želim, da bi se na eventualnem novem vseučilišču ne pozabilo, da tu ne žive samo Lahi, ampak da je tu lepo število Slovencev in da je tu slovenski jezik — deželni jezik! Ker pa ni mi, ni oni (Lahi) nimamo svojega vseučilišča, bilo bi dobro, da bi država skrbela za obe narodnosti z ustanovitvijo d v o j e z i č n e g a vseučilišča!

Ker bi »naši« »liberalni« in »dobri« Lahi ne dovolili radi, da se v Trstu osnuje tako dvojezično vseučilišče, bi se jim lahko pomagalo s tem, da bi se tako vseučilišče ustanovilo v — Ljubljani, kjer se Slovenci ne bodo protivili takemu zavodu.

Vse to, kar sem napisal tu, pa je — ponavljam to — razmišljanje priprostega delavca! In povedal bi to rad vsemu našemu svetu in tudi gospodom sosedom — česar pa ne bi mogel, ako se me ne usmilite Vi, gosp. urednik!

Ko bi bilo meni mogoče, izdal bi brošuro, v kateri bi v krvavih barvah naslikal stanje tržaških Slovanov in pa »liberalnost« naših »dobrih« Lahov, ki nam ne privoščajo niti ene ljudske šole (da si imamo tu na ti-soče otročičev sposobnih za tako šolo): za-se pa zahtevajo najvišje učilišče! Še več! Povedal bi vsemu omikanemu svetu, da so nam ti »predobri« »liberalci« pred nosom zaprli vsa gledališča in vse dvorane, tako, da nam ni mogoče niti za drag denar posvečati se kulturnemu delu! Povedal bi pa tudi, da imamo v svoji sredini mnogo ljudi, kateri bi nam lahko pripomogli do primernih prostorov za naše poučne in kratkočasne zabave, ki se pa odtegujejo celo prispevanju za naš bodoči »Narodni dom«!!

Vse to bi povedal rad, ali ni mi mogoče, ker nimam — evenka!

Čiričeva dramatična družba predstavlja je sinoči Freudenreichovo narodno igro »Graničari«. Sinočna predstava je bila nekoliko bolj obiskana, ali še vendar ne zadosti.

Igra je vspela povoljno, vendar ne tako dobro kakor »Sokica«.

Danes zvečer bo, žal, že predzadnja predstava in se bo igrala, kakor že naznanjeno, Subotičeva tragedija »Boj na Kosovem« ali »Propad srbskega carstva«. Kakor kaže, bo nočnejša predstava jako dobro obiskana, ker je predmet žalostne resvele-zanimiv. Kakor čujemo, bo Čiričeva družba, kadar se dogradi »Narodni dom« stalno vsako leto po nekaj časa obiskovala naše mesto.

Balkanska carica v Barkovljah. V nedeljo bo našemu občinstvu zopet dana prilika, da bo moglo gledati na pozornici v barkovljanskem »Narodnem domu« krasen proizvod slovanske umetnosti. »Balkanska carica«, katero je spisal sedanji črnogorski knez Nikolaj I., je zbog svoje umetniške dovršenosti in slovanskega duha, ki veje v njej, gotovo jeden najlepših biservov jugoslovanske dramatične umetnosti. Ako je Čiričeva družba to igro že na malem, nepripravnem odru v Sokolovi telovadnici, pred razmerno pičlim občinstvom, tako lepo uprizorila, smemo pričakovati, da bo uprizoritev na lepem odru v Barkovljanskem »Narodnem domu« pred množtevilnim občinstvom nekaj izrednega za naše razmere. Naravno je, da vlada za to predstavo med vsemi sleji največje zanimanje. Uprava je hotela iti občinstvu kolikor možno na roko, vsled česar prične predstava že ob 5. uri popoldne in bodo za to predstavo veljale sledeče znižane cene. — Vstopnina 60 stotink. Sedeži I. reda 2 kroni; II. reda 1 krono; III. reda 60 stotink.

Glas iz občinstva. Večkrat se dogaja, da se na veselich in zabavah kadileci ne morejo vzdržati, da ne bi kadili. Ko je začel jeden, ga drugi hitro posnemajo in kmalu je vsa dvorana v dimu, kar je gotovo vsakomur silno neprijetno. Ta slučaj se je do-

godil tudi na zadnji predstavi »Rokovnjačev« v Barkovljah, vsled česar bi prosili prirejevalce javnih zabav, naj bi preskrbeli, da bi se v dotičnih dvoranih nabile po stenah tablice, ki bi naznanjale, da je kadenje prepovedano.

Drobne vesti. Znorela je neka 17-letnica, ki je došla pred kratkim iz Aleksandrije v Trst. Iz Aleksandrije je došla po nalogu avstrijskega konzulata. Nesrečnica je žrtva tistih brezdušnih trgovcev s — človeškim mesom.

Zgubljeno-najdeno. Roza Debiaso, stanujoča v ulici Giuliani št. 9, je izročila na policiji pri Sv. Jakobu, več ključev, katere je našla na ulici.

Povožen je bil v svobodni luki večeraj popoldne 26-letni težak Anton Zalokar, stanujoči v ulici del Molino a vento št. 9. Poklicani zdravnik z zdravniške postaje je podelil ponesrečenemu prvo nujno zdravniško pomoč in ga potem dal odvesti v bolnišnico.

V revščini svoji se je predstavil na inspektoratu v ulici Tigor 19-letni mladenci Josip Sain Martin iz Ruines (Francija). Izjavil je, da je prišel peš od Reke do Trsta, ne da bi bil kaj zaužil, ker nima ni novčiča v žepu in se ni vedel kam obrniti. Mladenci so odveli v zapor.

Aretiranje. Večera so aretirali v svobodni luki dve ženski, znani tihotapici. Pri njima so našli 3500 gramov inozemskega tobaka. Ker nista hoteli pojasniti, od kod sta dobili ta tobak, morali sta v zapor. Pozneje se je doznanlo, da je bil zaplenjeni tobak ukraden na parniku »Calipso«.

Nezvestoba. Med potniki, došli iz Benetk z Lloydovim parnikom »Metecovich«, je bil tudi 55-letni mesar Ivan Zupolati, ki je pred časom poveril v Umagu nad 600 kron in pobegnil v Italijo. Iz Benetk ga je dal prepeljati v Trst avstrijski konzulat, ker je Zupolato vse ukradene denarje pefučkal in ostal »čist«. Nezvestega moža je v sprejel policijski oficijal Krainer in ga dal odvesti v ulico Tigor, kjer mu bo čakati na zaslišeno kazeno.

Žena, ki se vozi, a ne plača. Izvošček Josipa Jerina, stanujočega v ulici Media št. 26, je večeraj vratar hotela Volpich poklical na borzni trg. Tu je stopila v voz neka gospa, tujka, ki je nekaj časa bivala v imenovanem hotelu. Velela je izvoščeku, naj jo vozi po mestu. Ko sta dospela zopet pred hotel, je rekla gospa, da je zadovoljna in je velevala izvoščeku, naj se povrne ponjo zopet ob 7. uri zvečer. Jerina je res prišel ob določenem času in gospa je zopet točno stopila v voz. Ko se je naveličala voziti se po mestu, jo je izvošček odvel nazaj v hotel. In sedaj mu je naročila, naj pride drugo jutro po zaslužen denar. V sredo zjutraj se je gospa še enkrat dala voziti po mestu in je rekla potem kočijažu, da popoldne ob 5. uri plača račun. Ko pa je mož ob določen uri došel po svoj denar, izjavila je gospa, da ne more vsprejeti kočijaža, ker ima ravno sedaj nepričakovani obisk in naj se torej povrne naslednje jutro. Kočijaža so seveda začele obhajati neprijetne slutnje, ki so se, na žalost njegovo, tudi uresničile. Ko je prišel naslednjega dne ob določen uri, je sleparica že — odpotovala. Kaj storiti? Kaj drugega nego povprašati ime in ovaditi stvar na policiji? Gospa, ki se je tako rada vozila in ne plačala, se imenuje Melanija S. Račun izvoščekov je znašal 20 kron. — Slaba bi prela izvoščeku, ako bi imel mnogo takih gostov.

Vremenski vestnik. Večera: toplomer ob 7. uri zjutraj 6.7, ob 2. uri popoldne 12.5. C.° — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 768.9 — Danes plima ob 7.29 predp. in ob 8.30 pop.; oseka ob 7.37 predp. in ob 2. — popoldne.

Odbor pol. društva »Edinost« bo imel v soboto 9. t. m. ob 7. uri zvečer svojo prvo sejo. Ker se v tej seji konstituiral novi odbor, pričakuje se, da pridejo vsi odborniki in namestniki.

Gg. častni in redni člani so naproseni, da pridejo točno in v velikem številu.

Za žensko podružnico družbe sv. Cirila in Metodija so darovali mesto venca na krsto pokojnemu g. Edvardu Margreiterju: g. Antonijeta Šabee 30 kron, gosp. Janko Knans 30 kron, gosp. Maks Knans 10 kron in gospod dr. Stanko Sterger 10 kron; g. Katarina Štoka mesto venca na grob pok. materi 10 kron in ker se ni

mogla udeležiti predstave »Rokovnjačev«, še 2 kroni.

Srečna hvala vsem, ki so ob takih tuznih trenutkih spominjajo naše prekoristne družbe.

Vojaško veteransko podporno društvo za Trst in okolico, pod protektoratom njeg. ces. in kr. visokosti prejasnega nadvojvode Frana Ferdinanda d'Este, vabi na izredni občni zbor, ki bo v nedeljo dne 1. decembra 1901 ob 4. in pol uri popoldne v prostorih restavrant »Kralj Ogrski« v ulici Commerciale št. 5. Na dnevnem redu bo: I.) nova volitev predsednika, 1. podpredsednika, 2. členov načelnstva in društvenega tajnika. II.) imenovanje častnih členov. III.) Eventuelni predlogi.

Vesti iz ostale Primorske.

× Trgovcem z vinom. Iz Pazina nam pišejo: Trgovcem, ki prihajajo v Pazin kupovat vino, se priporoča »Gospodarsko društvo« za posredovanje. V društvenem uradu, pri gosp. predsedniku dru. S. Kureliču, dobe potrebne informacije, kje se dobiva dobro, pristno vino in po nizkih cenah.

Vesti iz Kranjske.

* Termalna kopelj v Toplicah na Dolnjem. V »Slov. Narod« čitamo: Požrtvovalnemu prizadevanju za Doljenjsko stran prezasluznega e. kr. dvornega svetnika g. Frana Šukljeja zahvaliti se imamo, da je dne 1. t. m. obiskal naše Toplice g. dr. Ernst Ludwig, e. kr. dvorni svetnik, vseučilišni profesor, člen gospodske zbornice itd. v spremstvu svojega asistenta in sicer v to svrhu, da analitičnim potom preskusi naš termalni vrelec. Z ozirom na to, da je gospod dvorni svetnik Ludwig kapaciteta, ki uživa v vodnih analizah evropsko slavo, pozdravljamo njegov napominani obisk v Toplicah kar najgorkeje, ker je gotovo, da bode isti največjega pomena za povzdigo naše staroslavne zdravilne kopeli. Kadar dobimo uspeh analitične preiskave, ga priobčimo.

Vesti iz Štajerske.

— Pod vsenemško zastavo. Iz Marenberga na Štajerskem prihaja »Slovenec« poročilo, kateremu bi človek absolutno ne mogel verjeti, ako ne bi slučajno vedel, da živimo v Avstriji za dobe slavnega vladanja Körberjevega. Tako pa nam mora že biti tudi ta neverjetnost jako verjetna. Dne 25. t. m. so imeli tamošnji telovadci svoj »Gründungs-fest«. Ves trg je bil poln zastav frankfurtske. Patudis poslopja e. k. sodišča in s šolskega poslopja je visela taka vsenemška zastava, a cesarske ni bilo videti na nobenem teh poslopij!! Isto tako je bilo dne 20. oktobra o nekem drugem slavlju. O tem pa ne smemo pozabiti da je sodni okraj marenberški po ogromni večini slovenski, in marenberško šolo mora obiskovati več nego polovica otrok slovenskih starišev. Ljudstvo je začudeno gledalo te zastave, posebno si ni vedelo razlagati, kako take zastave prihajajo na e. kr. sodnijo.

»Slovenec« vprašuje: Ali ni tukaj nobene pomoči? Menda — ne!

Vesti iz Koroške.

Ponarejalec denarjev so zasačili v podjurski dolini. Dva so na zahtevo državnega pravdnistva zaprli, dva marljivo iskali. »Ponarejeni« kronski petak je v Celovcu bil kakor tak na sumu. Posljejo ga konečno na novični urad na Dunaj, od koder pride odgovor, da kronski petak nikakor ni ponarejen, marveč pravi pravcati pet k, kakor so ga dobro ali slabo skovali na Dunaju. Državno pravdnistvo je torej ostalo na cedilu, »ponarejalec« so morali takoj izpustiti. Po nedolžnem sta sedela precej časa in še ob kronski petak sta prišla, ker so ga na Dunaju kakor ponarejenega prej preklali, predno so ga za dobrega spoznali in zopet vrnili. Lepa bo — pravi »Mir« — če začno sedaj zapirati ljudi tudi radi pravega in poštenega denarja! Naglica pač tudi pri drž. pravdnistvu ni zmirom na mestu in gotovo je, da taki pojavi ugledu pravosodja le škodujejo, ker, kako prihaja pošten človek do tega, da se ga sodnijsko preganja in vlačijo po zaporih po nedolžnem, za kar pozneje ne dobi nobene odškodnine in nobenega zadoščanja za krivice, katere je moral trpeti zaradi drugih?

Sicer pa ta slučaj tudi jasno priča o dobroti našega sedanjega srebrnega denarja.

Beguna, ki sta zgrešila pot. Od polka št. 17, nameščenega v Celovcu, sta dne 28. m. m. dva novince pobegnili. Hotela sta jo pobrisati proti domu, proti Kranju. Ali zgrešila sta pot; mesto da bi šla proti jugu, sta jo mahalala proti severu. Prenočila sta pri nekem železniškem čuvaju, ki jih pa ni občuval pred — došlimi orožniki! Po tej kratki ekskurziji sta morala zopet v tisto nesrečno kasarno!

Književnost in umetnost

Nakup slik Hansa Makarta po mini-sterstvu za nauk in bogočastje. Jeden naših najodličnejših umetnikov dunajskih, ki je jedui celi dobi pritisnil signaturo, Hans Makart, je bil do sedaj v naših javnih galerijah zastopan le z malo in ne ravno najboljšimi deli svojimi. Njegovi ekscelenci, gospodu ministru za nauk in bogočastje, dru. vitezu pl. Hartelu, se je posrečilo, da je za novo galerijo, ki se ima ustanoviti, nakupil petero Makartovih slik, ki pripadajo najboljšim delom pokojnega umetnika in ki so — kar je, žal, le redko pri Makartovih slikah — vse povsem dobro ohranjene. Te slike so »petero čustev« in pa stropna slika, ki se odlikuje s posebno krasoto in svežestjo barv.

Te slike so bile do sedaj v posesti tržca z umetninami, Miethkea. Te slike so izišle iz najbolje in najsrečnejše dobe Makartove in se prištevajo k najbolj občudovanim delom tega umetnika.

Združena v prostoru, prirejenem navlašč za to, bo ta najnovejša, vse hvale vredna pridobitev med najlepšimi dikami nove galerije.

Proslava Dvořakove 60 letnice. Dne 6. t. m. zvečer je mnogo pražkih in drugih društev iz praške okolice priredilo impozanten obhod z lampijoni po praških ulicah v proslavo 60 letnice rojstva velikega češkega skladatelja in prvaka med živečimi glasbeniki vseh narodov: Antonina Dvořaka. Obhoda se je udeležilo več sokolskih društev se zastavami in v uniformah, mnogo drugih društev (med njimi pevsko društvo »Hlahol« se 160 pevci) ter neštevilne množice ljudstva. Društvo »Hlahol« je zapelo pred Dvořakovim stanovanjem več pesmij, na kar se je deputacija zastopnikov društev podala na stanovanje, kjer je voditelj iste, un. prof. dr. Kaufmann, v imeu zveze čeških pevskih društev nagovoril slavljence in mu podal diplom častnega členstva društva »Hlahol«.

Mojster Dvořak se je zahvalil v kratkih besedah. Ko se je prikazal na oknu svojega stanovanja, zaoril je na ulici iz ti-sočev grl gromoviti »Slava!« Dvořak se je zahvalil z besedami: »Zahvaljujem se Vam na tako veliki časti«, na kar so zopet zaorili »Slava«-klic. Na to se je umetnik podal v vežo, kjer je poslušal petje društva »Hlahol«, potem je stopil v sredo med pevce in se v kratkih besedah zahvalil za prirejeno mu veliko počestvenje.

Kakor v vsem, se narod češki kaže velikega tudi v češčanju svojih velikih mož.

Iz Svetega nam pišejo: Pri nas Slovenih se veliko greši v tem, da se mnoga slikarsko-dekorativna dela oddajajo tujim slikarjem, kateri delajo dražje, a niti ne tako dobro, kakor marsikateri domači umetnik.

Prilika mi je bila dana, da sem se na lastne oči prepričal o nekaterih prav lepih delih našega mladega umetnika, gospoda Iv. Strnada iz Komna, ki je poslikal že razne cerkve. Med drugimi se mu je posebno dobro posrečila slikarija starinske cerkve sv. Tilha v Svetem. Akvarelni načrt je škofištvo odobrilo in tudi pok. grof Fran Coronini. Izvršeno delo pa so si ogledali mnogi gospodje, med njimi tudi več inženjerjev, kateri so umetniku častitali na vspehu. Tudi v Il. Bistrici je jako lepo prenovil župno cerkev simboličnimi ornamentmi in freskami. Pričakujmo od mladega umetnika, da izvrši še mnogokatero lepo delo in ga tople priporočamo vsakomur.

Akademsko društvo »Slovenija« na Dunaju bo imelo jutri dne 9. novembra 1901 svoj II. redni občni zbor.

Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika I. rednega občnega zbora. 2. Čitanje zapisnika bratskega društva »Triglav«. 3. Poročilo odborovo. 4. Predlogi. 5. Slučajnosti. Local Budjejevička pivnica, VIII. Alserstrasse 59. Začetek točno ob 7. uri zvečer. Slovanski gostje dobro došli!

Brzjavna poročila.

Boj za slovensko vseučilišče.

DUNAJ 8. (P.) Danes je bila v avli vseučilišča vseslovenska demonstracija v pri-log slovenskega vseučilišča. Demonstracija je vspela najsilnejše. Slednjič je prišlo do pretepa z Nemci, kateri poslednji so morali odjenjati.

Odlikovanje umetnikov.

DUNAJ 8. (B) Njeg. vel. cesar je podelil dvornemu igralcu Frideriku Krastelnu red železne krone tretje vrste in dvorni operni pevki Alojziji Kaulich zlati križec za zasluge s krono.

Koloman Tisza nevarno obolel.

BUDIMPEŠTA 8. (B) Kakor javljajo listi, trpi Koloman Tisza že nekoliko časa sem na nadihu in je imel večeraj jako hud

(Dalje na četrti strani.)

PRVA TOVARNA
za čopiže in ščetke
Svetko D'Angeli

TRST. - Via S. Antonio - TRST
(nasproti Zennaro in Gentili).

Specijaliteta čopičev za zidna dela nepresežne trpežnosti. Bogat izbor ščetk, strojev za čiščenje parketov, metelj, metlic, ščetk od perja, palic za iztolči prah.

Velikanski izbor mil, glavnikov, parfumov, listnic, novčark, mošnjčkov itd.

Vse po jako nizkih cenah.

V prepričanje se prosi blagohoten obisk.

Aleksander Levi Minzi
Prva in največja tovarna pohištva
vseh vrst.
TRST
TOVARNA: Via Tessa, vogal
Via Limitanea
ZALOGA: Piazza Rosario št. 2
(šolsko poslopje)
in Via Riborgo št. 21

Velik izbor tapetarij, zrcal in slik. Izvršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.

Cene brez konkurence.

ILUSTROVANI CENIK ZASTONJ IN FRANKO
Predmeti postavijo se na parobrod
ali železnico franko.

MIZARSKA ZADRUGA V GORICI
z omejenim jamstvom
naznanja slovenskemu občinstvu, da
je prevzela

prvo slov. zalogo pohištva
iz odlikovanih in svetovnoznanih to-
varn v Solkanu in Gorici

Antona Černigoj-a
katera se nahaja

v Trstu, Via Piazza vecchia
(Rosario) št. 1.

(na desni strani cerkve sv. Petra).
Konkurenca nemogoča, ker je blago
iz prve roke.

Velikanska rastava pohištva in
tapetarij. Izvenredno ugodne
cene.
VILJEM DALLA TORRE
v Trstu, trg Giovanni 5. (Palača Diana.)
Moje pohištvo domosrečno.

Prva tržaška tovarna
za posrebrnjevanje ogledal

Via Farneto št. 10 (vhod Via Gelsi).
Telefon št. 941.

Tovarna za ogledalne šipe
vseh velikosti, popravljanje po-
kvarjenih ogledal ter zboljšanje
po zelo ugodnih cenah.

napad. Profesor Janny je bil pri bolniku vso noč. Ker je bolnik že v visoki starosti, njegovo stanje ni brez nevarnosti.

Spor med Turčijo in Francijo.

CARIGRAD 7. (B.) Vest o prihodu francoske eskadre v Mitlene v trenutku, ko so v palači Jildiz menili, da se je vrnila na pol poto, je v rečeni palači in v vladnih krogih vzbudila veliko poparjenje. Sodi, da Francozi zasedejo otok. Število sol in drugih zavodov, o katerih zahteva Francijo, da se pripoznajo, znaša 600.

Smrt Li-Hung Čanga.

PEKING 7. (B.) Reuterjeva pisarna javlja: O zadnjih trenutkih Li-Hung-Čanga se je doznalo še nastopno: Li-Hung-Čang je prišel po noči zopet k zavesti potem, ko je bil od torka sem v nezvesti.

Vzel je k sebi nekaj hrane in videti je bilo kakor da spoznava svoje sorodnike. Ptujci zdravniki so se zgodaj umaknili ter izjavili, da ni mogoče več ničesar storiti. Telesni zdravnik Li-Hung-Čanga je ostal pri njem. Truplo se položi v tisto krsto, katero je Li-Hung-Čang svojedobno vozil seboj po svetu. Pokopljejo ga v mali vasi, kjer je bil Li-Hung-Čang rojen. Ptujci poslani so na prijavo smrti Li-Hung-Čanga odgovorili s žalnimi pismi.

Vojaška maša zadušnica.

DUNAJ 8. (B.) Danes predpoludne je bila v dvorni župni cerkvi splošna vojaška maša-zadušnica, katero je daroval vojni škof Belopotocky. Maše so se udeležili Nj. Veličanstvo cesar, nadvojvode Oton, Ferdinand Karl, Leopold Salvator in Reiner, državni vojni minister bar. Kriehammer, poveljnik mornarice baron Spanu, načelnik generalnega štaba, baron Beck, generalni nadzornik čet baron Waldstätten, korni poveljnik grof Uexkuell, generaliteta, mnogo štabnih in višjih častnikov. Po maši zadušnici je vojaštvo defiliralo pred Njeg. Veličanstvom.

Prodajalnica izgotovljenih oblek

„Alla città di Trieste“
tvrde

EDVARD KALASCH
Via Torrente št. 34
nasproti gledališču „Armonia“
s krojačnico, kjer se izvršujejo obleke po meri in najugodnejših cenah. V prodajalnici ima tudi zalogo perila za delavski stan po izjemno nizkih cenah. Izbor boljših in navadnih snovij.
VELIK IZBOR
izgotovljenih hlač za delavce
kakor tudi blaga za hlače, ki se napravijo po meri.

Remeljni v velikem izboru, bukove debla orehovina, jelovina, trd les vsake vrste, dogee za parkete, bukovina, jelovi podovi, držala za stopnjice.

Cene zmerne.
Viktor Miklavez
v Trstu Via Fonderia št. 10.

Magazin oglja
je na prodaj. Povpraševati je v via Ferriera št. 10.

Lahko službo
išče mlad mož, več slovenskega, italjaoskega jezika v govoru in pisavi.
Naslov pove uprava „Edinosti“.

V najem se odda
hiša in krčma z velikim hlevom, ležeča v Lokvi ob skladosnej cesti, eventualno nekoliko zemljišča. Več se poizve pri upravi „Edinosti“.

JAKOB BAMBIČ
trgovec z jedilnim blagom
Via Giulia št. 7.

Priporoča svojo zalogo jestvin kolonijalij, vsakovrstnega olja, navadnega in najfinejšega. — Najfineje testenine, po jako nizkih cenah, ter moke, žita, ovsu, otrobi. — Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in drobno. — Cenike razpošilja franco. Priporoča se pri najsolidnejšem delu in o zmernih cenah.

Proti kašlju in kataru

kakor tudi proti
- - hripi (influenca) - -

naj se uporabljajo edino le
katramne pastilje Ravasini
škatljica po 80 stotink.

Proti
zagrljenju in grlobolu
se priporočajo

Ravasinijeve pastilje
od ogolunjene sladke škorje
škatljica po 60 stotink.

Vdohiva se v
LEKARNI RAVASINI
v Trstu, Piazza della Stazione št. 3.
kakor tudi v lekarni Piccola, Jeroniti, Luciani, Vitali & Vardalasso; v Reki: lekarna Prodani; v Gorici lekarna Cristofolletti in Pontoni.

Odlikovan z dvema zlatimi in bronastimi kolajnami

FRAN HLAVATY
ulica Giulia št. 1/A.

Obuvala po angleškem in francoskem vzoru izdeluje po meri cenj. damam in gospodom kakor tudi za otroke. Delo okusno in trpežno.

Popravljanje starega obuvala.

Važno oznanilo!

Podpisani smatra si v dolžnost javiti, da se VINA iz VISA, KASTELOV pri SPLITU, ISTRE in BELA VINA iz VISA, ki se prodajajo v njegovi salogi, analizirana in stavljeni pod stalno kontrolo zavoda za kemično analiziranje, ovlaščenega od c. kr. avstrijskega ministerstva. Zato se stavlja na vse sode in boteljke kontrolna in garancijska znamka št. 137. To določbo je izdalo visoko c. kr. notranje ministerstvo radi pregotega kvarjanja vina, ki stavlja v resno nevarnost ljudstvo.

Kedro si torej vkupi vino v moji zalogi, je gotov, da se v njem ne nahaja drugih snovij, nege da je vino čisto in naravno, da se sme z mirno vestjo dajati bolnikom in konvalescentom, ker analizirani zavod stavlja pod svoje varstvo samo ona vina, ki so čista in imajo vso potrebno vsebino, ki jo morajo imeti najfinejša vina.

CENE:
Istrski teran liter po 32 novč,
Vino iz Kastelov pri Splitu 34 „
Fino vino iz VISA 34 „
Vino Opollo 38 „
Belo vino iz VISA 40 „
Zahtevajte vselej jamstveno znamko.

Josip Tami
ulica Legna št. 6 (Dvorišče)

KAVA DRUŽBE SV. CIRILIA IN METODA V LJUBLJANI.
MALI POLOŽILNI DOM NA ALTAR
ZALOŽBA PRI IV. JERONITU V LJUBLJANI

THE MUTUAL

zavarovalna družba za življenje v New-York-u.

Ustanovljena 1842.

Čisto vzajemna.

Splošno premoženje dne 1. januarja 1901.

1.607,625.487.39 kron.

Čisti dobiček v korist zavarovancev leta 1900.

42,873.909 kron.

Cela pokritna svota za vsa v Avstriji zaključena zavarovanja je vložena pri c. kr. ministerijalnemu plačilnemu uradu na Dunaju.

Glavno ravnateljstvo za Avstrijo

na Dunaju I., Lobkowitzplatz šte. 1.

Operatèr kurjih oces, (Kalistv van specializist Giordani, ima svoj ambulatorij Via Stadion 3. I. ki je odprt od 8 predp. do 6. pop ob nedeljah in praznikih do 4. pop. Izvršuje odstranitev kurjih oces in zaraslih nohtov tudi v najbolj kompliciranih slučajih na poseben način in brez nikakoršnih bolečin. Cena za operacijo v ambulatoriju 1 krona, na domu 2 kroni.

Skladišče vina ulica Acquedotto št. 23. Prodaja vina v sodih in buteljkah. Fine pašne in dezertne vina na debelo in drobno, franko na dom po najugodnejših in konkurenčnih cenah.

Konrad Jacopich trgovec z jedilnim blagom v Trstu, Piazza Barriera priporoča svojo zalogo jestvin, kolonijalij, navadnega in najfinejšega olja, najfineje testenine, nadalje moke, otrobov, žito, ovsu itd. po jako nizkih cenah. Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in drobno. Ceniki franco.

Delavnica za popraviljanje vsakovrstnih strojev, motorjev na plin in brizgalnic vseh vrst. Kovska delavnica. Alojzij Schromek & C. v Trstu, ulica Belvedere št. 9.

Prodaja vina „Ai Maestri“

v ulici Valdirivo št. 17. Slavnemu občinstvu se uganja, da se od danes naprej točijo sledeča vina: refosk črn po 28 novč., bela rebala iz Brd po 28 novč. Za družine po ugodnejših cenah. Opolo iz Visa po 28 novč. Za obilen obisk se priporoča ter že vnaprej zahvaljuje.

Vsak zamore moja vina analizovati in ako jih vdobi ponarejena vdobi 100 gld. nagrade.

Zaloga vsakovrstnega pohištva.

Anton Breščak v Gorici, Gosposka ulica št. 14 in ulica Vetturini ima v zalogi v veliki izbiri pohištvo vseh slogov za vsak stan od najboljše izdelka. V zalogi ima: podobe na platno in šipe, ogledala, žimpe, pza atno, razne tapetarije itd. Daje tudi na obrok.

Na najvišje povelje Njegovega c. in kr. apostolskega Veličanstva

XXXIV. c. kr. državna loterija

za civilne dobrodelne namene v tej državni polovini.

Ta denarna loterija, ki je jedina v Avstriji zakonito dovoljena, obsega 16 404 dobitkov v gotovini v skupnem znesku 442.900 kron. Glavni dobiček znaša v gotovini:

200.000 kron

Zrebanje nepreklicno dne 12. decembra 1901. Jedna srečka stane 4 krone.

Srečke se dobivajo pri oddelku za državne loterije na Dunaju, III., Vordere Zollamtsstrasse 7 in v loterijskih kolekturah, v tobakarnah, pri davčnih, poštnih, brzojavnih in železniških uradih, v menjalnicah itd.: igralci načrti gratis za kupce srečk.

Srečke se določijo poštne prosto.

C. kr. loterijska direkcija
oddel k za državne loterije.

Za bolne na želodcu!

Vsakemu, kateri si nakopije želodčne bolezni s prehlajenjem ali s prenapolnjenjem želodca, z življenjem pomankljivih, težko prebavnih, prevročih ali premrzlih jedil ali z nerednim življenjem kakor n. pr.

želodčni katar, želodčni krč, želodčne bolečine, težko prebavljanje ali zasliženje

priporoča se dobro domače zdravilo, katerega izvrstno zdravilno delovanje je že izza več let preskušeno. To zdravilo je znano

prebavno in kričistilno sredstvo

Hubert Ullrich-ovo zeliščno vino.

To zeliščno vino je sestavljeno od izvrstnih, zdravilnomočnih zelišč in dobrih vinom, jači in oživlja cel prebavni sistem človeka, ne da bi isto bilo čistilo. Zeliščno vino odstranjuje vse nerednosti v krvnih ceveh, čisti kri vseh pokvarjenih tvarin, ki povzročajo bolezni in deluje uspešno novo napravo zdrave krvi.

S pravočasno porabo zeliščnega vina zamore se odpraviti želodčne slabosti že v kali. Ne smemo tedaj pozabiti, dati prednost porabi tega vina pred vsemi ostrimi, ter zdravju škodljivimi sredstvi. Vsi pojavi kakor: glavobol, riganje, rezavica, napenjanje, slabosti z bruhanjem, kateri se pri dolgotrajnih (zastarelih) bolečinah, na želodcu tako radi pojavljajo, odstranjajo se čisto že po enkratnem pitju tega vina.

Zapiranje človeške potrebe bitje srca, nespanje in tudi strmenje krvi v jetrah, vranici in sistemu vratnih živec (haemorrhoidne bolečine), odstranjajo se z zeliščnim vinom hitro in voljno. Zeliščno vino odpravlja vsako neprebavo, podeljuje prebavnemu sistemu povzdigo in odstranja iz želodca in črev z lahkim čistilom človeka vse nečredne tvari.

Mršav in bled pogled človeka, pomanjkanje krvi, oslabiljenje navadne posledice slabe prebave, pomankljivega naraščanja krvi in bolehnega stanja jeter.

Pri popolnem pomankanju volje do jedi, pod nervoznem zbeganjem in otočnostjo kakor tudi pogosti glavoboli in nespanje povzročajo večkrat takim bolnikom hiranje.

Zeliščno vino daje oslabei telesni moči svežo vspodbuj. Zeliščno vino podeljuje človeku voljo do jedi, pospešuje prebavo in redivo, vspodbuja močno menjavo snovi, povspenjuje in izboljšuje tvari, jeenje krvi, olajšuje razdražene čute in podeljuje bolnikom nove moči in novo življenje. To dokazujejo mnogostevila priznanja in zahvalna pisma.

Zeliščno vino prodaja se v steklenicah po 1 gld. 50 nvč. in 2 gld. v lekarnah v Trstu, Sežani, Miljah, Kopru, Izoli, Piranu, Trzinu, Ogleju, Červinjanu, Ronkah, Vipavi, Ajdovščini, Postojni, Gradišči, Krmini, Gorici, Umagu, Bujah, Buzetu, Opatiji, na Reki, Krku, Cresu, Malem Lošnju, Labinu, Pazinu, Motovunu, Vižnadi, Staremgradu, Poreču, Rovinju, Vodnjanu, Pulju, Portogruaru, Trevižu, Vidmu, Benetkah itd. kakor tudi v lekarnah po celey Avstro-Ogerskej in sosednih deželah.

Tudi razpošiljajo: lekarni v Trstu Piazza grande št. 3 Via Nuova št. 27 in Via del Pesce po 3 ali več steklenic zeliščnega vina po originalni ceni po vsej Avstro-Ogerskej poštneinim zaboja prosto.

Sari se pred ponarejare

Zahteva naj se izrečno
Hubert Ullrich-ovo Zeliščno vino.

Zeliščno vino ni nikaka skrivnost, ampak sestoji iz: Malaga vina 450,0, vinskega špirita 100,0, glicerina 100,0, rudečega vina 240,0, jerebičnega soka 150,0, črešnjevca soka 320,0, mane 30,0, koprive, jagneža, omanovih korenin, amerikkanskega lapuha, lečjanovih in kolmežnih korenin vsacega po 10,0. Te tvari naj se pomešajo.